

Magdalena Abadzhieva

(Bulgaria, Institute for Bulgarian Language, Bulgarian Academy of Sciences)

Scholars from the Institute for Bulgarian Language took part in an international seminar on The Role of Catholics in Bulgarian Culture in Messina, Italy

Магдалена Абаджиева

(България, Институт за български език, Българска академия на науките)

Учени от Института за български език участваха в международния учебен семинар „Ролята на католиците за българската култура“ в град Месина, Италия

На 14 ноември 2023 г. в Богословския институт „Сан Томазо“ в Месина, Италия, се състоя международният учебен семинар „Ролята на католиците за българската култура“, организиран с финансовата подкрепа на Министерството на образованието и науката на Република България по Националната научна програма „Развитие и утвърждаване на българистиката в чужбина“.

Лектори бяха проф. д.ф.н. Марияна Цибранска-Костова и гл. ас. д-р Магдалена Абаджиева от Секцията за история на българския език към Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ – БАН, а лекцията беше представена на английски и италиански език.

В началото участниците бяха представени на аудиторията от ръководителя на семинара доц. Марко Скарпа, преподавател във Факултета за древна и съвременна цивилизация към Университета в Месина, Италия, който също така беше и модератор на събитието.

Поздравителен адрес към лекторите и участниците в събитието изпрати Негово Преосвещенство апостолическият нунций в България монсиньор Лучано Суриани, който акцентира накратко на най-важните моменти, свързани с историята на католическата общност в България, поставени в рамката между написването на Историята на България от Петър Богдан Бакшев през 1667 г.¹ (Василев/Vasilev 2020, Илиева/Pieva 2020) и откриването на радио „Аве Мария“ през октомври 2022 г. от кардинал Леонардо Сандри.

---

¹ Заглавието на подготвяния за печат ръкопис е „За древността на бащината земя и за българските дела“, но е известен сред широката публика като „История на България“ от Петър Богдан Бакшев. Днес

Участниците бяха също така поздравени от проф. Антонино Романо, директор на Центъра по религиозна педагогика към Богословския институт „Сан Томазо“, както и от проф. Джузепе Джордано – ръководител на Факултета за древна и съвременна цивилизация към Университета в Месина, Италия.

Представената от проф. д.ф.н. Марияна Цибранска-Костова и гл. ас. д-р Магдалена Абаджиева лекция запозна аудиторията с историята на България в периода XVII – XIX век, с етапите на развитие на книжнината на българите католици, предпоставките за нейното възникване и по-значимите произведения – образци на този тип книжнина. Сред тях бяха „Абагар“ на Филип Станиславов от 1651 г. (Цибранска-Костова/Tsibranska-Kostova 2023); „За древността на бащината земя и за българските дела“ на Петър Богдан Бакшев; ръкописните книги на новобългарски език от втората половина на XVIII в., възникнали в района около гр. Пловдив; речниците и граматическите съчинения за изучаването на български език, написани от отците капуцини от италиански произход, пристигнали в българските земи през 1841 г.; преработката на павликянски диалект с латиница на българската история на Христаки Павлович от 1844 г. и др.

По време на дискусиата се очертаха общи тенденции в процесите на възникване на речници и граматически съчинения за изучаването на местните езици в т. нар. „маргинални територии“ и се дадоха идеи за продължаване на изследванията по темата, които да свържат и обобщят направени до момента наблюдения. Лекторите получиха покана за публикация в списание „Катехизис“, което се издава от Центъра за религиозна педагогика „Джовани Кравота“, гр. Месина, Италия.

ЛИТЕРАТУРА

- Василев 2020: *Василев, Цв.* За древността на бащината земя и за българските дела. Том 1, 2. София: УИ „Св. Климент Охридски“ (Vasilev 2020: *Vasilev, Tsv.* Za drevnostta na bashtinata zemya i za balgarskite dela. Tom 1, 2. Sofia: UI „Sv. Kliment Ohridski“).
- Илиева 2020: *Илиева, Л.* Fratris Petri Deodati a Chiprovatio, Ordinis minorum de Observantia, Archiepiscopi Sardicensis Sophiensis nuncupati, De Antiquitate Paterni Soli et de Rebus Bulgaricis, ad suos Compatriotas/За древността на бащината земя и за българските дела – към своите съотечественици от брат Петър Богдан от Чипровец, от орден на братята минорити обсерванти, провъзгласен за архиепископ Сардикийски Софийски. Факсимилно издание. Предговор Л. Илиева. Благоевград: 2020 (Ilieva 2020: *Ilieva, L.* Fratris Petri Deodati a Chiprovatio, Ordinis minorum de Observantia, Archiepiscopi Sardicensis Sophiensis nuncupati, De Antiquitate Paterni Soli et de Rebus Bulgaricis, ad suos Compatriotas/ Za drevnostta na bashtinata zemya i za balgarskite dela – kam svoite saotechestvenitsi ot brat Petar Bogdan ot Chiprovets, ot ordena na bratyata minoriti observanti, provazglasen za arhiepiskop Sardikiyski Sofiyski. Faksimilno izdanie. Predgovor L. Ilieva. Blagoevgrad).
- Петков 2022: *Петков, П.* Zaropismo illi Balgarska istoria na otets Edoardo Valpa ot 1849 g. София: Буквица (Petkov 2022: *Petkov, P.* Zaropismo illi Balgarska istoria na otets Edoardo Valpa ot 1849 g. Sofia: Bukvitsa).
- Цибранска-Костова 2023: *Цибранска-Костова, М.* Абагар на Филип Станиславов от 1651 г. Наборен текст. Новобългарски превод. Речник. София: Академично издателство „Проф. Марин Дринов“ (Tsibranska-Kostova 2023: *Tsibranska-Kostova, M.*

познаваме това съчинение благодарение на откритието на проф. Лилия Илиева на един негов препис, който е издаден в оригинал и преведен с обширни коментари в двутомната монография на доц. Цветан Василев (Василев/Vasilev 2020).

Abagar na Filip Stanislavov ot 1651 g. Naboren tekst. Novobalgarski prevod. Rechnik. Sofia: Akademichno izdatelstvo „Prof. Marin Drinov“).

